Raadsvoorstel

Commissievergadering	**:**	**Commissie Ruimte**
Titel	:	Wolf
Onderwerp	:	Wolf
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Jan van Weperen/Walter Buijs
Extern zaak ID (zaakcode)	:	0085189406

Datum collegevergadering
12 december 2023.

Voorgesteld besluit
1. Kennis te nemen van het wettelijke kader en de bevoegdheid van de gemeente om te handelen in relatie tot de wolf.
2. Kennis te nemen van de brief die door het college is verzonden aan de Europese Commissie waarmee zij geïnformeerd wordt over de lokale wolvenpopulatie, de schadegevallen binnen de gemeente en de maatschappelijke onrust en zorgen in de samenleving in relatie tot de wolf.

Het college te verzoeken om de volgende maatregelen te nemen:
3. Een voorlichtingscampagne in de gemeente op te starten over de wolf.
4. Een draaiboek op te stellen in voorbereiding op maatschappelijke onrust rondom de wolf.
5. Een lobby richting provincie Fryslân te starten om in Fryslân in relatie tot de wolf hetzelfde subsidiebeleid te hanteren als provincie Drenthe.

Openbaar
Ja, passief via openbaar BenW-verslag.

Inleiding
In het Drents Friese Wold is een roedel wolven aanwezig. Sinds april 2022 is een deel van Fryslân, waaronder gemeente Ooststellingwerf, aangewezen als wolvengebied. Hierdoor is het voor dierhouders van schapen, geiten, rundvee, paarden en pony's in dit gebied mogelijk om subsidie bij provincie Fryslân aan te vragen voor de aanschaf van preventieve maatregelen gericht op de wolf. In provincie Fryslân adviseert de Gebietskommisje Wolf Gedeputeerde Staten van provincie Fryslân over beschermingsmaatregelen voor landbouwhuisdieren in het wolvengebied en de financiering daarvan.

De aanwezigheid van de wolf in onze gemeente heeft impact op onze inwoners. Het is een onderwerp dat leeft en discussie oproept. In dit voorstel informeren wij u over het wettelijk kader en de bevoegdheid van de gemeente met betrekking tot de wolf. Daarnaast adviseren wij u over maatregelen in relatie tot de wolf binnen onze bevoegdheid en welke stappen we zetten richting onze inwoners.

Argumenten
1.1. De wolf is op basis van Europese wetgeving beschermd.
De wolf is een strikt beschermde soort op basis van het Verdrag van Bern (bijlage II) en de Habitatrichtlijn (bijlage III en IV). Er zijn daarom niet of nauwelijks mogelijkheden om de wolf te verjagen of te doden. In Nederland is het opzettelijk doden, vangen, verstoren en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de wolf verboden en strafbaar op grond van de Wet natuurbescherming, tenzij er een vrijstelling of ontheffing is. De provincie is op grond van de Wet natuurbescherming het bevoegd gezag en verantwoordelijk voor het beleid in relatie tot wolven op hun grondgebied. Ook is de provincie het bevoegd gezag bij het verlenen van een vrijstelling of een ontheffing. De gemeente heeft op basis van de Wet natuurbescherming in relatie tot de wolf geen wettelijke bevoegdheid.

1.2. De rol van de gemeente is beperkt.
De gemeente heeft een rol bij:
- maatschappelijke onrust en verstoring van de openbare orde. Hierbij valt te denken aan acties of maatregelen die kunnen variëren van het organiseren van een informatiebijeenkomst tot het nemen van maatregelen op grond van

de Gemeentewet (artikel 175-176), de Wet openbare manifestaties of de Algemene Plaatselijke Verordening (bijvoorbeeld het instellen van een samenscholingsverbod). De komst van de wolf roept emoties en zorgen op. Bijvoorbeeld door de aanwezigheid van wolven in de omgeving, aanvallen van wolven op landbouwhuisdieren of hobbymatige gehouden (hoef)dieren of agressief gedrag van wolven richting mensen of huisdieren;
- acuut gevaarlijke situaties als gevolg van agressief gedrag van wolven richting mensen of huisdieren. In dit soort gevallen kan de burgemeester op grond van de Gemeentewet bijvoorbeeld een gebied laten afzetten; en
- vergunningverlening voor het nemen van preventieve maatregelen, zoals wolfwerende rasters. Een wolfwerend raster is 1.20 meter hoog. De gemeente gedoogt een wolfwerend raster van 1.20 meter hoog. Vanaf 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking en wordt het plaatsen van een wolfwerend raster vergunningsvrij.

2.1. Hiermee geven we gehoor aan de oproep van de Europese Commissie om de wolvenpopulatie in Europa en de gevolgen hiervan in kaart te brengen en geven we uitvoering aan de motie Brief Wolf.
In de raadsvergadering van 26 september heeft u de motie Brief Wolf aangenomen. In deze motie verzoekt u het college om in navolging van de oproep van de Europese Commissie een brief te sturen naar de Europese Commissie over de wolf. Wij hebben de Europese Commissie schriftelijk geïnformeerd over de lokale wolvenpopulatie, de schadegevallen in gemeente Ooststellingwerf en de maatschappelijke onrust en zorgen die er leven in relatie tot de aanwezigheid van de wolf in onze gemeente. De verzonden brief vindt u terug in de bijlage. Hiermee hebben we uitvoering gegeven aan de motie Brief Wolf.

3.1. Door onze inwoners te voorzien van feitelijke en zorgvuldige informatie over de wolf, spelen we in op zorgen en ongerustheid.
De komst van de wolf roept soms heftige emoties op. Communicatie is een belangrijk middel bij maatschappelijke onrust. Gemeente en provincie zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de communicatie over de wolf naar inwoners. De provincie vanuit haar rol als bevoegd gezag in relatie tot de bescherming van de wolf en de gemeente vanuit haar rol bij maatschappelijke onrust. Het delen van de juiste informatie en het vergroten van kennis over het gedrag van de wolf, draagt bij aan het voorkomen van confrontaties tussen mens en wolf en speelt in op zorgen en ongerustheid. Voor de voorlichtingscampagne werken we samen met de provincie Fryslân vanuit hun rol als bevoegd gezag.

4.1. Door hier nu goed over na te denken, kunnen we bij maatschappelijke onrust snel de juiste stappen zetten.
De Gebietskommisje Wolf van provincie Fryslân adviseert gemeenten om in een rustige fase afspraken te maken over hoe om te gaan met een onrustige situatie in relatie tot de wolf. We gaan daarom aan de slag met het uitwerken van een draaiboek voor gemeente Ooststellingwerf waarin rollen, bevoegdheden en te nemen stappen in een onrustige situatie worden uitgewerkt. Het intern wolvenprotocol dat in juni 2023 is vastgesteld en in werking treedt bij het waarnemen van wolvenprotestacties gericht op de gemeente, wordt hier ook in meegenomen.

5.1. Het subsidiebeleid in provincie Fryslân en provincie Drenthe verschilt.
Het gebied waarin de wolf actief is, is verdeeld over het grondgebied van provincie Fryslân en provincie Drenthe. In beide provincies zijn subsidiemogelijkheden om preventieve maatregelen te nemen gericht op de wolf. De Gebietskommisje Wolf heeft een advies geschreven voor Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân waarin wordt voorgesteld om het beleid gelijk te trekken met provincie Drenthe. Op 28 november 2023 heeft Gedeputeerde Staten besloten een deel van het advies over te nemen. De punten die Gedeputeerde Staten niet heeft overgenomen zijn:
- er wordt geen subsidie voor preventieve maatregelen beschikbaar gesteld voor dierhouders van alpaca's en varkens;
- er wordt geen pilot gestart om een externe partij te laten ondersteunen bij het plaatsen van preventieve maatregelen om de extra arbeidsinzet van dierhouders te verlichten.

Hierin wijkt het besluit van Gedeputeerde Staten af van het advies van de Gebietskommisje Wolf. Zie ook bijlagen 4, 5 en 6.

Kanttekeningen

1.1. De aanwezigheid van de wolf roept emoties op.
Inwoners benaderen de lokale politiek en delen hun emoties en zorgen over de wolf. Naast emotionele reacties zorgt de aanwezigheid van de wolf ook voor discussie en verdeling in de samenleving. Mensen reageren met voor of tegen. De bevoegdheid van de gemeente in relatie tot de wolf is echter beperkt. De wettelijke realiteit is dat er geen ruimte is om in te grijpen, omdat de wolf een strikt beschermde soort is. De enige oplossing is het nemen van preventieve maatregelen om landbouwhuisdieren en hobbymatig gehouden (hoef)dieren te beschermen. Daarnaast starten we een voorlichtingscampagne waarmee we inspelen op zorgen en ongerustheid.

2.1. Voorlopig geen lobby in gang zetten richting de Rijksoverheid en de Europese Commissie om de beschermde status van de wolf te herzien.
Er wordt nog weinig beroep gedaan op de subsidieregeling voor preventieve maatregelen. Sinds de inwerkingtreding van de subsidieregeling van provincie Fryslân voor preventieve maatregelen (12 april 2022) zijn er (tot 1 december 2023) negen subsidieaanvragen ingediend en toegekend. Er is dus nog ruimte voor inwoners om preventieve maatregelen te nemen. Op 28 november 2023 heeft de provincie de subsidieregeling aangepast (zie beslispunt 4). Daarnaast is de provincie op grond van de Wet natuurbescherming het bevoegd gezag en verantwoordelijk voor het beleid in relatie tot wolven op hun grondgebied. Faunabeheer is een taak van de provincie. Dit is geen taak van de gemeente.

Dit laat onverlet dat wij begrip hebben voor de impact van schade veroorzaakt door de wolf
Binnen de bevoegdheid van de gemeente kunnen wij dit niet oplossen. Daarom hebben wij de Europese Commissie een brief gestuurd waarin wij hen informeren over de lokale wolvenpopulatie, de schadegevallen en onze zorgen uiten (bijlage 2). Als er sprake is van escalatie rondom de wolf ondanks preventieve maatregelen, kan een lobby worden opgestart richting de provincie, Rijksoverheid en Europese Commissie over de beschermde status van de wolf. Als basis voor wanneer er sprake is van escalatie gebruiken we de interventierichtlijnen van het Interprovinciaal wolvenplan (bijlage 7). Deze richtlijnen geven handvaten voor probleemsituaties die in relatie tot de wolf kunnen ontstaan. In het document worden verschillende situaties beschreven waarbij een kleurcodering wordt gehanteerd: geen probleemsituatie (code groen), probleemsituatie (code oranje) en probleemwolf (code rood). In oranje of rode situaties gaan we in beraad met elkaar over de te nemen stappen.

4.1. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) toetst momenteel een concept handelingsperspectief in relatie tot de wolf
Gebietskommisje Wolf heeft ons geïnformeerd dat er een concept handelingsperspectief/toolkit voor gemeenten is opgesteld. Dit concept handelingsperspectief is nog niet openbaar en wordt op dit moment juridisch getoetst door de VNG. De verwachting is dat de definitieve en juridisch getoetste versie in het voorjaar beschikbaar wordt gesteld aan alle Nederlandse gemeenten. Omdat onzeker is wanneer de definitieve versie beschikbaar is, stellen wij voor om nu wel een draaiboek op te stellen voor onrustige situaties in relatie tot de wolf. Als het definitieve handelingsperspectief beschikbaar komt, passen we wanneer nodig ons eigen draaiboek aan.

Financiële toelichting
Niet van toepassing.

Publicatie voor bekendmaking
Niet van toepassing.

Vervolg
Planning & communicatie
- Er wordt een voorlichtingscampagne in de gemeente opgestart over de wolf.
- Er wordt een draaiboek gemeente Ooststellingwerf opgesteld hoe te handelen bij maatschappelijke onrust rondom de wolf.
- Er wordt een lobby gestart richting provincie Fryslân om hetzelfde subsidiebeleid in relatie tot de wolf te hanteren als provincie Drenthe.

Evaluatie
Niet van toepassing.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen

1. Kaart wolvengebied Zuidoost-Fryslân.
2. M-049 Motie Brief Wolf.
3. Brief college aan de Europese Commissie.
4. Persbericht provincie Fryslân – subsidieregeling wolfwerende maatregelen aangepast.
5. Advies Gebietskommisje Wolf november 2023.
6. Overzicht verschillen beleid provincie Fryslân en provincie Drenthe.
7. Interprovinciaal wolvenplan addendum 2023 – interventierichtlijnen.
8. Raadsbesluit.

Geheime stukken

Niet van toepassing.